Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

Eduskunnan hallintovaliokunta
Valiokuntahuone E 427, Eduskuntatalo

LAUSUNTO EDUSKUNNAN HALLINTOVALIOKUNNALLE

Asia

Eduskunnan hallintovaliokunnan pyyntö 10.10.2023 asiantuntijalausunto asiassa Hyvinvointialueiden rahoitus.

Lausunnon antaja

Santeri Seppälä
Hyvinvointialuejohtaja
santeri.seppala@etelasavonha.fi
p. 040 359 6934

Etelä-Savon hyvinvointialue
Y-tunnus 3221315-8
Porrassalmenkatu 35-37
50100 Mikkeli

LAUSUNTO

Etelä-Savon hyvinvointialueen alijäämä vuodelle 2024 on yli 50 miljoonaa euroa. Saman verran alijäämää muodostuu kuluvalta vuodelta 2023.

Mittava alijäämä osoittaa, että valtion rahoituksen taso on riittämätön kattamaan lakisääteisten sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä pelastuspalvelujen kustannuksia.

Liikkeenluovutus on tapahtunut lainsäädännöllä, johon hyvinvointialue ei ole itsenäisesti pystynyt vaikuttamaan. Hyvinvointialueella syntynyt alijäämä on eduskunnassa säädetyn lain seurausta. Rahoituksen taso määräytyy kuntien ilmoittamien kustannusten eli siirtyvien kustannusten ja laskennallisen rahoituksen perusteella.

Etelä-Savon hyvinvointialueen näkökulmasta on yksiselitteistä, että lainsäätäjällä eli valtiolla on vastuu alijäämästä ja oikean rahoituksen tason määrittämisestä.

Etelä-Savon hyvinvointialue esittää tarkastustoimenpiteitä rahoituksen määräytymiseen liittyen:

1.Kuntien raportoimissa palveluluokkakohtaisissa taloustiedoissa on havaittu useita puutteita. Etelä-Savon hyvinvoinialueelle ei ole siirtynyt todellista määrää palvelutuotannon kustannustiedoista ja sitä kautta rahoituksesta. Puutteet osoittavat, että valtiovarainministeriön on tarkistettava kuntien ilmoittamat tiedot, sekä kirjausten perusteet niiltä osin, kun ne vääristävät siirtyviä kustannuksia.

2.Hyvinvointialueindeksi ei kuvasta todellista hyvinvointialueiden hintatasoa. Etelä-Savon hyvinvointialueen todellinen hintataso on kasvanut vuonna 2023 vähintään 7 % vuoden 2022 tosiasiallisista kustannuksista. Kustannustason tarkistukset tulee toteuttaa todellisten kustannusnousujen mukaisesti.

3.Palvelutarpeen kasvua kuvaava some-indeksi ei kuvasta todellista alueen palvelutarvetta, eikä some-indeksin mukaisesti määrättävä rahoitusosa kata palvelutarpeen kasvua etenkään Etelä-Savon hyvinvointialueella, jossa palvelutarve on yksi maan suurimmista. Palvelutarpeen määrittely ja euromääräinen laskenta tulee toteuttaa alueen olosuhteet huomioiden.

4.Väestön väheneminen leikkaa kohtuuttomasti rahoitusta, joten väestömääräkriteeri tulee poistaa rahoitusmallista.

5.Etelä-Savon erittäin laaja kausiasutus tulee huomioida olosuhdetekijänä hyvinvointialueen rahoitusta määriteltäessä.

6.Alijäämien kattamisaikaa tule pidentää, jotta Etelä-Savon hyvinvointialueella toteutettavat merkittävät sopeuttamistoimet ehtivät vaikuttaa talouden tunnuslukuihin.

Mikkelissä 16.10.2023

Santeri Seppälä
Hyvinvointialuejohtaja